

Over de Johannes Wier Stichting

De Johannes Wier Stichting is een mensenrechtenorganisatie van en voor artsen, verpleegkundigen en paramedici. Deze beroepsgroepen hebben een eigen en specifieke verantwoordelijkheid voor de bescherming van mensenrechten. De JWS steunt collega's die vanwege hun mensenrechtewerk in moeilijkheden komen, en stelt medische betrokkenheid bij schendingen aan de kaak.

De belangrijkste thema's waar de Johannes Wier Stichting zich mee bezighoudt zijn: gezondheidszorg voor illegalen, het recht op gezondheid, medisch-ethische dilemma's in de humanitaire hulpverlening, hongerstaking, forensische geneeskunde en mensenrechteneducatie. Voor al deze onderwerpen zijn werkgroepen opgericht.

- ♦ **Wilt u zich ook actief in gaan zetten voor een van deze werkgroepen?** Neemt u dan contact op met het secretariaat in Amersfoort. U kunt ook direct contact opnemen met de coördinator van de betreffende werkgroep. Zie daarvoor de contactgegevens op de website. Ok zoeken wij regelmatig medewerkers voor het ondersteunende werk: de nieuwsbrief, website, public relations, fondsenwerving, etc.
- ♦ **Wilt u ons werk financieel ondersteunen?** Met uw gift kunnen wij onze projecten, onderzoeksmissies en rapporten, werkgroepen, research en studiebijeenkomsten, symposia en mensenrechteneducatie verder financieren en continueren. Donateur worden kan al voor 30 euro per jaar (15 euro voor studenten). Als donateur ontvangt u tweemaal per jaar een publicatie van de Johannes Wier Stichting. De eerste is een publieksversie van het jaarverslag, met informatie over de belangrijkste inhoudelijke thema's waar de stichting zich mee bezig houdt. De tweede publicatie is een bewaarboekje waarin een van deze thema's grondig wordt uitgelicht. Ook kunt u regelmatig onze e-mail nieuwsbrief ontvangen.
- ♦ **Wilt u op de hoogte blijven van relevante ontwikkelingen en activiteiten?** Bezoek dan regelmatig onze website of abonneer u op de e-mail nieuwsbrief Mensenrechten & Gezondheidszorg e-news. Deze service is gratis voor donateurs en niet-donateurs.

Contactgegevens

Secretariaat

Immy Scholte

Bezoekadres

Julianaplein 16 b
3817 CS Amersfoort

Postadres

Johannes Wier Stichting
Postbus 1551
3800 BN Amersfoort

Telefoon

033-4614812

Fax

033-4615048

E-mail

info@johannes-wier.nl

Lay-out: Drukkerij Printing BV, Amersfoort
© Johannes Wier Stichting, september 2003

Nieuwsbrief Mensenrechten & Gezondheidszorg e-news

Eerst bekijken: ga naar www.johannes-wier.nl en klik op Nieuwsbrief in de categorie Nieuws

Aanmelden: stuur een e-mail naar info@johannes-wier.nl met als onderwerp
'toevoegen aan mailing list e-news'

Afmelden: stuur een e-mail naar info@johannes-wier.nl met als onderwerp
'verwijderen van mailing list e-news'

Vergeet niet uw naam, organisatie en adres te vermelden!

Patiënten zonder verblijfsvergunning: soms illegaal, altijd onverzekerd

Mensen die in ons land wonen zonder verblijfsvergunning kunnen zich niet verzekeren tegen ziektekosten. Evenmin komen zij in aanmerking voor huursubsidie of andere sociale voorzieningen. Velen van hen zijn illegaal in Nederland als arbeidsmigranten (jonge mannen in bijvoorbeeld de tuinbouw en vrouwen vaak in de prostitutie), of omdat hun partner van Nederlandse afkomst is. Soms ook zijn het familieleden van legaal hier verblijvende mensen van buitenlandse afkomst, bijvoorbeeld de ouders van Turkse of Surinaamse Nederlanders. In toenemende mate gaat het om vluchtelingen wier eerste asielerzoek is afgewezen. Zij mogen in Nederland de uitslag van een tweede verzoek, of beroepsprocedure afwachten, maar hebben geen toegang meer tot de voorzieningen in een asielzoekerscentrum. Deze mensen, vaak oud of juist met kleine kinderen, soms getraumatiseerd, hebben geen enkele bron van inkomsten en geen woning. Zij zijn afhankelijk van de caritas van vrijwilligersorganisaties. Juist met deze mensen krijgen artsen veel te maken omdat zij vaak gezondheidsklachten hebben.

Geschat wordt dat er in Nederland in totaal zo'n 110.000-160.000 illegalen wonen.

♦ Illegaal leven is ongezond leven

Illegalen en legaal hier verblijvende vluchtelingen hebben veel gezondheidsklachten, zo blijkt uit verschillend onderzoek. Besmettelijke ziekten als tbc en soa's komen relatief vaak bij hen voor. Met name echter hebben zij veel vaker last van depressies en angststoornissen, dikwijls in het kader van een posttraumatische stressstoornis.

Johannes Wier Stichting

info@johannes-wier.nl • www.johannes-wier.nl

• Principe van zorgplicht

Illegalen hebben recht op elke zorg die een arts medisch noodzakelijk acht. Uit medisch-ethische overwegingen mogen artsen hen niet anders behandelen dan elke andere patiënt. Een wijd verbreid misverstand is dat illegalen alleen recht op medische zorg zouden hebben bij levensbedreigende aandoeningen. Uitdrukkelijk is echter door de toenmalige minister Mw. Borst in reactie op vragen uit de Tweede Kamer gesteld, dat artsen alle noodzakelijke zorg moeten verlenen: daaronder valt dus ook bijvoorbeeld een recept voor een blaasontsteking, een verwijzing naar een psychiater of een dure laserbehandeling, indien dat de behandeling is die een arts voor de betreffende patiënt het meest geëigend acht. Enige terughoudendheid, in de zin van extra stilstaan bij de medische noodzaak van een behandeling, is wel op zijn plaats wanneer de patiënt niet zelf de kosten kan betalen.

◆ Medische zorg is nodig, maar niet makkelijk

Gemiddeld heeft een kwart van alle huisartsen wel eens contact gehad met een illegale patiënt, maar deze contacten zijn sterk geconcentreerd bij een beperkt aantal huisartsen in de grote steden, die ongeveer driemaal per week een illegale patiënt op hun spreekuur zien. Deze huisartsen, die vaak ook veel andere allochtone patiënten in hun praktijk hebben, dreigen door de complexe hulpvragen en de ingewikkelde organisatie van de zorg overbelast te raken. De meeste andere huisartsen, die dus zelden of nooit te maken krijgen met een hulpvraag van illegalen, weten slecht welke wegen te bewandelen. Dezelfde onbekendheid geldt voor artsen in ziekenhuizen, die daardoor met name bij de organisatie van de nazorg onvoldoende rekening houden met de specifieke problematiek van illegalen.

Veel artsen vinden het moeilijk en zwaar om hulp te verlenen aan deze patiënten, vooral als er veel problemen tegelijk spelen zoals meestal bij vluchtelingen het geval is.

Het feit dat illegalen onverzekerd zijn en niet graag bij officiële instanties aankloppen, verhoogt de drempel om medische hulp te zoeken. Daarnaast leidt de financiële noodzaak om te blijven werken tot patient delay en slechte therapietrouw. Mantelzorg ontbreekt vaak en de woonomstandigheden maken bedrust meestal onmogelijk. Gebrek aan geld leidt tot het slechts gedeeltelijk aanschaffen van de noodzakelijke medicijnen en het gebruiken van geneesmiddelen van kennissen.

Taalbarrières, gebrek aan kennis van onze gezondheidszorg en andere verwachtingen ten aanzien van de dokter ten gevolge van een andere culturele achtergrond kunnen evenals bij andere allochtone patiënten een adequate zorgverlening in de weg staan.

**Artsen dienen
alle noodzakelijke
zorg te verlenen**

◆ Financiën

In principe moeten onverzekerden de zorg zelf (gedeeltelijk) betalen. Voor zover dat niet mogelijk is en de kosten dus ten laste komen van de hulpverlener, bestaat de mogelijkheid voor eerstelijns- en AWBZ-zorgverlenenden om een beroep te doen op het Koppelingsfonds. In principe geeft dit fonds een tegemoetkoming in de kosten wanneer de hulpverlener een aanmerkelijk financieel verlies zou lijden. In de praktijk worden vaak alle kosten vergoed van de huisarts, verloskundige, apotheek en fysiotherapeut. GGZ-instellingen en verpleeghuizen moeten tot een promisse van hun budget zelf betalen.

Het is alleen mogelijk een beroep op het Koppelingsfonds te doen wanneer u in een regio werkt waar een samenwerkingsplatform bestaat voor de zorg voor illegalen. Deze platforms worden gecoördineerd door de GGD. Daar, of bij Stichting Koppeling, kunt u navragen of er zo'n platform is en op welke wijze u bij het fonds om een tegemoetkoming in de kosten kunt vragen. De GGD draagt gratis zorg voor jeugdgezondheidszorg inclusief vaccinaties, tbc-, hiv- en soa-behandeling. Ziekenhuizen kunnen hun gedeelde inkomsten afschrijven op de post dubieuze debiteuren en lijden dus geen rechtstreeks financieel nadeel.

◆ Praktisch: hoe kunnen huisartsen verwijzen?

- Naar apotheek – op recept vermelden: "rekening naar Koppelingsfonds"
- Naar fysiotherapie – telefonisch aan therapeut procedure uitleggen
- Naar ziekenhuizen – om misverstanden en wegsturen bij de balie (omdat men geen verzekering kan noemen) te voorkomen: telefonisch contact opnemen met afdeling waarnaar wordt verwezen. Bij problemen kunt u met de medisch directeur overleggen hoe het ziekenhuis aan haar zorgplicht kan voldoen nadat u heeft uitgelegd waarom u deze zorg medisch noodzakelijk acht. Aan illegaal uitleggen dat er wel rekeningen zullen komen van het ziekenhuis; bespreken hoeveel hij zelf kan betalen (bijvoorbeeld voor een foto) en uitleggen dat hij de rekeningen vervolgens terug moet sturen met een briefje dat hij niet tot betalen in staat is.
- Naar GGZ – schriftelijk of telefonisch toelichten
- Naar verloskundige of gynaecoloog – zwangere vrouwen doorverwijzen met toelichting

◆ Wie bellen bij vragen en problemen?

- Bij vragen over het regionale zorgnetwerk en de financiering – regionale GGD of Stichting Koppeling: telefoon 020-5671518, www.stichtingkoppeling.nl
- Bij problemen of vragen over de medische zorg – Meldpunt Schrijvende Situaties in de GGZ van Pharos, telefoon 030-2349800, www.humasanasiel.nl

**Veel zorgverleners
kunnen een beroep doen op
het Koppelingsfonds**

